EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 20.5.2020
COM(2020) 509 final

Doporučení pro

# DOPORUČENÍ RADY

## k národnímu programu reformem Španělska na rok 2020 a stanovisko Rady k programu stability Španělska z roku 2020

Doporučení pro

# DOPORUČENÍ RADY

## k národnímu programu reformě Španělska na rok 2020 a stanovisko Rady k programu stability Španělska z roku 2020

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik[1], a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 17. prosince 2019 přijala Komise roční strategii pro udržitelný růst, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2020. Náležitě přitom zohlednila evropský pilíř sociálních práv vyhlášený Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017. Dne 17. prosince 2019 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování, ve které je Španělsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum. Téhož dne přijala Komise rovněž doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny.

(2) Dne 26. února 2020 byla zveřejněna zpráva o Španělsku[3] pro rok 2020. V této zprávě byl posouzen pokrok, jejž Španělsko učinilo v plnění jemu určených doporučení přijatých Radou dne 9. července 2019[4], v přijímání opatření v návaznosti na

[1] Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 508 final.
[4] Úř. věst. C 301, 5.9.2019, s. 117.

doporučení přijatá v předchozích letech a v plnění národních cílů v rámci strategie Evropa 2020. Součástí zprávy byl rovněž hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011, jehož výsledky byly taktéž zveřejněny dne 26. února 2020. Komise na základě své analýzy dospěla k závěru, že se Španělsko potýká s makroekonomickými nerovnováhami. V kontextu stále vysoké nezaměstnanosti byl i nadále slabinou vysoký vnější a vnitřní dluh (ve veřejném i soukromém sektoru), který měl přeshraniční význam.

(3) Dne 11. března 2020 Světová zdravotnická organizace oficiálně prohlásila rozšíření onemocnění COVID-19 za globální pandemii. Jedná se o závažné ohrožení veřejného zdraví, které se dotýká občanů, společnosti i hospodářství. Pandemie vytváří značný tlak na vnitrostátní systémy zdravotní péče, narušuje globální dodavatelské řetězce, způsobuje volatilitu na finančních trzích, vyvolává šoky ve spotřebitelské poptávce a negativně poznamenává celou řadu odvětví. Ohrožuje pracovní místa a příjmy lidí a podnikání společností. Pandemie vyvolala velký hospodářský otřes, který už v Evropské unii zanechává vážné následky. Dne 13. března 2020 přijala Komise sdělení[5], v němž vyzvala ke koordinované hospodářské reakci na tuto krizi se zapojením všech aktérů na vnitrostátní úrovni a na úrovni Unie.

(4) Několik členských států vyhlásilo nouzový stav nebo zavedlo mimořádná opatření. Veškerá mimořádná opatření by měla být striktně přiměřená, nezbytná, časově omezená a v souladu s evropskými a mezinárodními standardy. Měla by podléhat demokratickému dohledu a nezávislému soudnímu přezkumu.

(5) Dne 20. března 2020 přijala Komise sdělení o aktivaci obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu[6]. Tato doložka stanovená v čl. 5 odst. 1, čl. 6 odst. 3, čl. 9 odst. 1 a čl. 10 odst. 3 nařízení (ES) č. 1466/97 a v čl. 3 odst. 5 a čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1467/97 usnadňuje koordinaci rozpočtových politik v dobách závažného hospodářského útlumu. Komise ve svém sdělení Radě předestřela svůj názor, že vzhledem k očekávanému závažnému hospodářskému útlumu v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 připouštějí stávající podmínky aktivaci doložky. Hodnocení Komise odsouhlasili 23. března 2020 ministři financí členských států. Aktivace obecné únikové doložky umožňuje dočasně se odchýlit od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle, pokud to neohrozí udržitelnost veřejných financí ve střednědobém horizontu. Pokud jde o nápravnou složku, může Rada na doporučení Komise rovněž rozhodnout o úpravě fiskální trajektorie. Obecná úniková doložka nicméně nepozastavuje postupy v rámci Paktu o stabilitě a růstu. Členským státům dovoluje odchýlit se od rozpočtových požadavků, které by se uplatňovaly za normálních okolností, a Komisi a Radě umožňuje provádět v rámci paktu nezbytná opatření pro koordinaci politik.

(6) Je třeba přijímat průběžná opatření, aby se šíření pandemie omezilo a udrželo pod kontrolou, aby se posílila odolnost vnitrostátních systémů zdravotní péče, aby se zmírnily socioekonomické důsledky prostřednictvím podpůrných opatření pro podniky a domácnosti a aby se zajistily adekvátní zdravotní a bezpečnostní podmínky na pracovištích s výhledem na obnovení ekonomické aktivity. Unie by měla plně využívat rozličné nástroje, které má k dispozici, aby podpořila úsilí členských států v těchto oblastech. Členské státy a Unie by současně měly společně pracovat na přípravě opatření, která jsou nutná pro návrat k normálnímu fungování naší společnosti a

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

ekonomik a k udržitelnému růstu, přičemž do těchto opatření by měly mimo jiné začlenit ekologickou a digitální transformaci a promítnout veškeré ponaučení z krize.

(7) Krize způsobená pandemií COVID-19 poukázala na flexibilitu, kterou jednotný trh nabízí k přizpůsobení se mimořádným situacím. Aby se však zajistil rychlý a plynulý přechod k fázi oživení a k volnému pohybu zboží, služeb a pracovníků, musí být hned, jak přestanou být nezbytná, zrušena mimořádná opatření, jež brání normálnímu fungování tohoto trhu. Ze stávající krize vyplynulo, že jsou zapotřebí plány krizové připravenosti ve zdravotnictví, zahrnující zejména lepší nákupní strategie, diverzifikované dodavatelské řetězce a strategické rezervy základního vybavení. Jedná se o klíčové prvky pro vypracování rozsáhlejších plánů krizové připravenosti.

(8) Normotvůrce Unie již změnil příslušné legislativní rámce[7] tak, aby členské státy mohly mobilizovat veškeré nevyužité zdroje z evropských strukturálních a investičních fondů a řešit tak mimořádné dopady pandemie COVID-19. Tyto změny zajistí další flexibilitu a také zjednodušené a efektivnější postupy. Aby se zmírnily tlaky v oblasti peněžních toků, mohou členské státy v účetním období 2020–2021 rovněž využít 100% míru spolufinancování z rozpočtu Unie. Španělsko se vyzývá, aby těchto možností plně využívalo a jejich prostřednictvím pomáhalo jednotlivcům a odvětvím, kterých se zmíněné problémy dotýkají nejvíce.

(9) Je pravděpodobné, že socioekonomické důsledky pandemie se ve Španělsku projeví nerovnoměrně napříč regiony, a to kvůli rozdílným modelům specializace. Půjde například o regiony, které se nejvíce spoléhají na cestovní ruch, jako jsou regiony při pobřeží Středozemního moře, Andalusie nebo Baleárské a Kanárské ostrovy, kde je na zmíněné odvětví vázána více než čtvrtina pracovních míst. Existuje tedy významné riziko, že se ve Španělsku prohloubí regionální rozdíly. Jelikož kromě výše uvedeného hrozí i dočasné narušení procesu konvergence mezi členskými státy, vyžaduje současná situace cílené politické reakce.

(10) Dne 1. května 2020 předložilo Španělsko svůj národní program reforem na rok 2020 a svůj program stability z roku 2020. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.

(11) Na Španělsko se v současné době vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu a přechodné pravidlo pro zadlužení.

(12) Dne 13. července 2018 Rada doporučila Španělsku zajistit, aby nominální míra růstu čistých primárních výdajů vládních institucí (3) v roce 2019 nepřekročila 0,6 %, což odpovídá roční strukturální korekci ve výši 0,65 % HDP. Celkové posouzení Komise potvrzuje, že v roce 2019 se Španělsko významně odchýlilo od doporučeného postupu korekce směřujícího k dosažení střednědobého rozpočtového cíle. To je rozhodující faktor ve zprávě Komise vypracované v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy, která posuzuje, jak Španělsko v roce 2019 plnilo kritérium dluhu.

---

[7] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/460 ze dne 30. března 2020, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 508/2014, pokud jde o specifická opatření pro aktivaci investic do systémů zdravotní péče členských států a do jiných odvětví jejich ekonomik v reakci na šíření onemocnění COVID-19 (investiční iniciativa pro reakci na koronavirus) (Úř. věst. L 99, 31.3.2020, s. 5), a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/558 ze dne 23. dubna 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1301/2013 a (EU) č. 1303/2013, pokud jde o specifická opatření k zajištění mimořádné flexibility pro využití evropských strukturálních a investičních fondů v reakci na rozšíření onemocnění COVID-19 (Úř. věst. L 130, 24.4.2020, s. 1).

(13) Ve svém programu stability z roku 2020 vláda plánuje zhoršení celkového salda ze schodku ve výši 2,8 % HDP v roce 2019 na schodek ve výši 10,3 % HDP v roce 2020. Poměr veřejného dluhu k HDP, který v roce 2019 klesl na 95,5 %, by se měl v roce 2020 podle letošního programu stability zvýšit na 115,5 %. Makroekonomický a fiskální výhled ovlivňuje vysoká nejistota spojená s pandemií COVID-19.

(14) Španělsko v reakci na pandemii COVID-19 a v rámci koordinovaného unijního přístupu přijalo rozpočtová opatření, aby zvýšilo kapacitu systému zdravotní péče, zabránilo šíření pandemie a poskytlo pomoc obzvláště zasaženým jednotlivcům a odvětvím. Podle programu stability z roku 2020 dosáhla předmětná rozpočtová opatření výše 3,2 % HDP. Kvantifikace těchto opatření, jež povedou k prohloubení schodku, se víceméně shoduje s odhady Komise, zohlední-li se odlišné zacházení s náklady spojenými s vestavěnými stabilizátory. Součástí opatření je mimo jiné posílení služeb zdravotní péče a podpora příjmu pro pracovníky zařazené do režimů zkrácené pracovní doby. Španělsko rovněž oznámilo opatření, která sice nemají přímý dopad na rozpočet, avšak přispějí k podpoře likvidity pro podniky a program stability z roku 2020 je odhaduje na 9,2 % HDP. Tato opatření zahrnují zejména úvěrové záruky (8,8 % HDP). Opatření, která Španělsko přijalo, jsou celkově v souladu s pokyny stanovenými ve sdělení Komise o koordinované ekonomické reakci na koronavirovou nákazu COVID-19. Plné provedení těchto opatření a následné přeorientování fiskálních politik směrem k dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic, až to hospodářské podmínky dovolí, přispěje k zachování fiskální udržitelnosti ve střednědobém horizontu.

(15) Prognóza Komise z jara 2020 předpokládá, že při zachování stávající politiky bude saldo veřejných financí ve Španělsku činit –10,1 % HDP v roce 2020 a –6,7 % HDP v roce 2021. Míra veřejného zadlužení by měla dosáhnout 115,6 % HDP v roce 2020 a 113,7 % HDP v roce 2021.

(16) Dne 20. května 2020 vydala Komise zprávu vypracovanou v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy, neboť Španělsko v roce 2019 nedodrželo pravidlo týkající se zadlužení a pro rok 2020 plánuje překročit referenční hodnotu schodku ve výši 3 % HDP. Celkově z analýzy vyplývá, že kritéria schodku a dluhu stanovená ve Smlouvě a v nařízení (ES) č. 1467/97 nejsou splněna.

(17) Opatření, která země přijala, aby zastavila šíření viru, mají výrazný dopad na hospodářství a mohla by srazit letošní HDP o 9,4 %. Dopad na zaměstnanost, který je v této fázi obtížné vypočíst, bude rovněž dosti velký. Od vypuknutí krize už přišel o práci přibližně jeden milion lidí. Dopad na zaměstnanost v tuto chvíli zmírňuje fakt, že téměř 3,5 milionu pracovníků bylo zařazeno do režimů zkrácené pracovní doby, což zatím brání okamžitým ztrátám zaměstnání. Důsledky pandemie ve Španělsku budou o to horší, že vysoký podíl zaměstnanosti připadá na malé a střední podniky, obzvláště zasažená odvětví (mimo jiné cestovní ruch a maloobchod) mají v ekonomice nemalou váhu a oživení v nich bude pravděpodobně probíhat pomaleji a vysoký podíl zaměstnanců má pracovní smlouvu na dobu určitou (26,3 % v roce 2019). Všechny tyto faktory by mohly vést ke značným ztrátám pracovních míst a znásobit šok, který pandemie vyvolala. Komise ve své prognóze očekává, že míra nezaměstnanosti (13,6 % v únoru 2020) stoupne v roce 2020 na 18,9 % a v roce 2021 se zlepší na 17 %.

(18) Španělské orgány se snažily zmírnit dopad pandemie a důsledky omezení volného pohybu několika soubory opatření v celkové výši 145 miliard EUR. V rámci boje s onemocněním zvýšily orgány výdaje na zdravotní a sociální služby. Usnadnily také využívání režimů zkrácené pracovní doby, aby udržely zaměstnanost a podpořily

příjmy domácností. Zaměstnanci zařazení do těchto režimů pobírají dávky, které odpovídají 70 % vyměřovacího základu pro pojistné na sociální zabezpečení, s minimálním a maximálním limitem (502 EUR a 1 402 EUR). Pracovní poměr zůstává po dobu trvání režimů zkrácené pracovní doby nedotčen (režimy byly nedávno prodlouženy do 30. června 2020). Firmy, jež režimy uplatňují, nemusí za pracovníky, kteří do nich byli zařazeni, platit velmi podstatnou část příspěvků na sociální zabezpečení za předpokladu, že po návratu k podnikatelským aktivitám zachovají jejich pracovní místa po dobu nejméně šesti měsíců. Tato opatření jdou ruku v ruce se specifickou podporou (odkladem plateb daní, snížením příspěvků na sociální zabezpečení a státními zárukami) pro malé a střední podniky a osoby samostatně výdělečně činné, které jsou páteří španělského hospodářství, a vláda se prostřednictvím těchto opatření snaží uvedeným subjektům pomoci předejít úpadku a rychle obnovit činnost, jakmile krize pomine. Byla rovněž přijata opatření, jež mají zaručit dočasnou podporu příjmu pracovníkům v nestandardním pracovním poměru, kteří nemají přístup k sociálnímu zabezpečení.

(19) Španělské zdravotnictví vykazuje i přes poměrně nízkou úroveň investic dobré výsledky, co se týče zdraví. Rozšíření onemocnění COVID-19 však systém vystavilo nebývalému tlaku a odhalilo jeho zranitelnost vůči otřesům. Okamžitá opatření se zaměřují na posílení kapacit, pokud jde o zdravotnické pracovníky, klíčový zdravotnický materiál a infrastrukturu, aby bylo během pandemie možné zachraňovat životy a navracet zdraví. Během krize jsou nebezpečí zvláště vystaveny osoby s postižením a senioři v ústavní péči. Těmto lidem je třeba zajistit nepřerušený přístup ke zdravotní a sociální péči, včetně služeb pohotovostní a intenzivní péče. Později by se mělo úsilí soustřeďovat na zvýšení odolnosti zdravotnictví, aby se mohlo co nejrychleji vrátit k optimálnímu fungování a dokázalo se lépe vypořádat s novými otřesy. Pandemie odhalila existující strukturální problémy, z nichž některé se odvíjejí od určitých výpadků v investicích do fyzické infrastruktury a od nedostatků v náboru a pracovních podmínkách zdravotnických pracovníků. Mezi regiony jsou rozdíly, co se týče výdajů, fyzických zdrojů a personálu, a koordinace mezi různými úrovněmi státní správy je ne vždy efektivní. Ve střednědobém horizontu by mohlo poskytování zdravotní péče lépe reagovat na výzvy spojené se stárnutím obyvatelstva a s nárůstem chronických zdravotních problémů a postižení. Hlavní roli v tomto ohledu hrají primární péče a rozvoj elektronického zdravotnictví. Ve střednědobém horizontu bude důležité zajistit, aby se pravděpodobný pokles zdrojů v důsledku hospodářského útlumu nedotkl nabídky zdravotní péče a nevedl k nerovnostem v přístupu.

(20) Navzdory letité intenzivní tvorbě pracovních míst vykazoval španělský trh práce před pandemií COVID-19 vysokou míru nezaměstnanosti a segmentace. Předběžné údaje nasvědčují tomu, že míra nezaměstnanosti se v zemi v důsledku krize velmi významně zvýšila, což bude přítěží pro služby zaměstnanosti, jejichž kapacita pro podporu pracovníků a zaměstnavatelů je již nyní omezená, a pro sociální služby. Ve střednědobém horizontu by měla být základem cesty k oživení opatření na podporu zaměstnanosti (přijímaná po konzultacích se sociálními partnery), například postupné ukončování režimů zkrácené pracovní doby, přezkum systému náborových pobídek za účelem lepší podpory udržitelných forem zaměstnání (zejména u mladých pracovníků) nebo flexibilita v pracovních podmínkách. Zvýšení podílu studentů v přírodovědných oborech a v oborech spojených s digitálními technologiemi, zatraktivnění odborného vzdělávání a přípravy a zajištění flexibilních příležitostí pro prohlubování dovedností a pro rekvalifikace by mohlo pomoci uspokojit rostoucí poptávku po technických dovednostech, které jsou zapotřebí pro ekologickou a digitální transformaci, jež budou provázet oživení. Obecně lze říci, že zlepšení vzdělávacího a profesního poradenství a

poskytování odpovídající podpory znevýhodněným studentům a zaostávajícím regionům by mohlo přispět k lepším výsledkům v oblasti vzdělávání. Úspěch opatření, která budou případně přijata k dosažení těchto cílů, bude silně záviset na vytrvalém hledání všeobecné a dlouhotrvající společenské a politické shody ohledně předmětných reforem.

(21) Vzhledem k důsledkům, které pandemie má na trhu práce, vyvstala naléhavá potřeba podpořit příjem domácností zasažených aktuální krizí. V tomto úsilí sehrává klíčovou úlohu usnadněné využívání režimů zkrácené pracovní doby. Dočasní pracovníci se smlouvami na velmi krátkou dobu, kteří tvoří většinu z necelého milionu nových nezaměstnaných a mezi kterými je mnoho mladých lidí, však často nemají nárok na standardní ochranu v nezaměstnanosti. Včasné zajištění přístupu k odpovídající sociální ochraně a aktivním politikám na trhu práce pro všechny pracovníky, včetně dočasných pracovníků a osob samostatně výdělečně činných, je nutné pro podporu udržitelného oživení a sociální soudržnosti.

(22) Ve Španělsku krize pravděpodobně zesílí vysokou míru chudoby či sociálního vyloučení, především mezi rodinami s dětmi. V roce 2019 vykazovalo Španělsko mezi členskými státy nejnižší průměr rodinných dávek na dítě. Rodiny s nízkými až středními příjmy nemají nárok na přídavky na dítě, jejichž vyplácení podléhá přísným podmínkám, a daňové odpočty pro ně nejsou příliš výhodné. Výdaje na sociální ochranu jsou i nadále silně orientovány na starší lidi, a pokud by měly trvale platit oznámené odchylky od penzijní reformy z roku 2013 bez přijetí odpovídajících vyrovnávajících opatření, očekává se, že výše výdajů na důchody ve střednědobém až dlouhodobém výhledu výrazně vzroste. Těžká hospodářská a sociální situace, kterou pandemie způsobila, si však žádá mezigenerační solidaritu ve prospěch mladších generací. Pomoc v nezaměstnanosti pro dlouhodobě nezaměstnané a pro pracovníky, kteří nemají nárok na příspěvkové systémy, je v současné době rozptýlena mezi četné systémy, což vede k nízkému pokrytí. Na stávající regionální systémy minimálního příjmu dosáhne pouze 20 % potenciálních příjemců v zemi a mezi regiony existují veliké rozdíly co do pokrytí, doby trvání, podmínek přístupu a přiměřenosti. V současné naléhavé situaci je plánováno rychlé zavedení trvalého vnitrostátního systému pro zaručený příjem, který má doplnit stávající regionální systémy minimálního příjmu a zajišťovat pokrytí přibližně třem milionům příjemců. Vliv zmiňovaného systému na snížení chudoby ani jeho udržitelnost v krátkodobém a střednědobém výhledu nelze v této fázi posoudit.

(23) Ve Španělsku je dalším přitěžujícím faktorem pro krizi způsobenou pandemií skutečnost, že v zemi je vysoký počet malých a středních podniků, na něž připadá velký podíl zaměstnanosti. Aby se předešlo odvratitelným úpadkům, Španělsko bezodkladně přijalo některá opatření, v jejichž rámci je podnikům nabízena podpora likvidity prostřednictvím úvěrů a záruk, přičemž tato opatření jsou orientována na malé a střední podniky a na odvětví, která budou krizí zasažena více a po delší dobu, např. cestovní ruch (ten v roce 2019 generoval 12 % španělského HDP). Mají-li mít předmětná opatření kýžené účinky, finanční zprostředkovatelé by je měli účinně a rychle realizovat. Ke zlepšení peněžních toků malých a středních podniků přispěje i odklad plateb daní a příspěvků na sociální zabezpečení a také urychlení smluvních plateb ze strany orgánů veřejné moci. Při koncipování a provádění uvedených opatření je třeba zohlednit odolnost bankovního sektoru. Aby byla tato opatření účinná, je důležité, aby se země dále snažila snížit administrativní zátěž a nabízet efektivní digitální veřejné služby. Pro úspěšné oživení má zásadní význam poskytnutí podpory

firmám v odvětvích, která krize nejvíce poškodila, a zabezpečení konkurenceschopnosti vývozních společností.

(24) Pro podporu hospodářského oživení bude důležité předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, mimo jiné relevantními reformami. Vyhlídky na oživení španělské ekonomiky se budou odvíjet od schopnosti zvýšit produktivitu a podporovat inovace, a to i prostřednictvím digitální a ekologické transformace. Inovační výkonnost Španělska je ve všech regionech pod průměrem EU. Španělsko si nevede dobře, pokud jde o schopnost firem inovovat, investovat do hmotných a nehmotných aktiv a optimálně využívat dovednosti zaměstnanců, což by jim mohlo ubírat na konkurenceschopnosti ve znalostní ekonomice. Krize poukázala na důležitost digitalizace pro zachování přístupu k službám veřejné správy a ke vzdělávání a odborné přípravě a pro zachování pracovních míst a hospodářské aktivity. Před omezením volného pohybu osob kvůli pandemii disponovala jen polovina škol ve Španělsku odpovídajícími platformami pro digitální učení a v tomto ohledu navíc existovaly výrazné rozdíly mezi regiony. Náhlý přechod na digitální učení byl také mimořádný problém pro zranitelné studenty, kteří doma neměli přístup k digitálním řešením. Španělsko by mělo zajistit přístup k digitálnímu učení pro všechny studenty, včetně studentů na venkově a studentů ze zranitelných domácností. Podporování digitalizace podniků by zvýšilo konkurenceschopnost španělských firem v globálních hodnotových řetězcích a zvýšilo jejich schopnost vyvážet (což platí zejména o malých a středních podnicích a mikropodnicích). Rozšíření digitálních technologií, včetně těch pokročilých, a snížení digitální propasti mezi městy a venkovem by zlepšilo inovační kapacitu španělské ekonomiky. Lepší řízení výzkumu a inovací na všech úrovních, zkvalitnění výzkumu prostřednictvím systematických hodnocení a pobídky motivující výzkumné organizace ke spolupráci se soukromým sektorem by mohly zefektivnit politiky v oblasti výzkumu a inovací a urychlit šíření inovací tak, aby to pomohlo oživení.

(25) Přeměna Španělska na klimaticky neutrální ekonomiku bude vyžadovat rozsáhlé nepřetržité investice do energie z obnovitelných zdrojů, energetické infrastruktury, energetické účinnosti, udržitelné dopravy apod. Investice by měly být předsunuty, aby se napomohlo ekologické transformaci během oživení, v souladu se španělským vnitrostátním plánem v oblasti energetiky a klimatu. Podpora integrovaného energetického systému by měla usnadnit pronikání energie z obnovitelných zdrojů. Snížení spotřeby energie v soukromých a veřejných budovách prostřednictvím rozsáhlých renovací a rozvoj inteligentních sítí a systémů pro skladování elektřiny z obnovitelných zdrojů by pomohly lépe řídit poptávku po energii a zároveň by podpořily tvorbu pracovních míst ve fázi oživení. Další investice do energetické infrastruktury, mimo jiné do propojení elektrických sítí se zbytkem Unie, by pomohly zlepšit integraci vnitřního trhu s energií v EU a současně posílit hospodářskou soutěž a usnadnit zavádění energie z obnovitelných zdrojů. Dále je třeba podporovat udržitelnou dopravu včetně zavádění infrastruktury pro alternativní paliva, zejména infrastruktury pro elektrická vozidla. Taktéž budou nutné investice, jež umožní větší využívání železnice pro přepravu nákladu – zapotřebí jsou mimo jiné přeshraniční spojení s Francií a Portugalskem a napojení na přístavy a logistická centra. Některé části Španělska navíc patří k nejexponovanějším oblastem v Evropě, co se týče změny klimatu. Vodní zdroje jsou pod tlakem a infrastruktura pro hospodaření s vodou a pro nakládání s odpady je v rámci země nevyvážená. Ekologické investice mohou pomoci při vypořádávání se s negativními projevy změny klimatu (např. povodněmi nebo lesními požáry), mohou pomoci zlepšit kvalitu ovzduší, hospodaření s vodou a nakládání s odpady a mohou přispět k rozvíjení potenciálu oběhového hospodářství.

Programování Fondu pro spravedlivou transformaci na období 2021–2027 by Španělsku mohlo pomoci řešit některé z problémů, které s sebou nese přechod ke klimaticky neutrální ekonomice, zejména v oblastech, které jsou zmiňovány v příloze D zprávy o Španělsku[8]. To by Španělsku umožnilo tento fond optimálně využít.

(26) Roztříštěná regulace a regulatorní překážky ve Španělsku brání firmám ve využívání úspor z rozsahu a negativně ovlivňují produktivitu. Zákon o jednotnosti trhu, který už je prosazován soudy a úřady pro hospodářskou soutěž, by se měl aktivněji využívat na podporu lepší regulace a hospodářské soutěže ve fázi oživení. V této souvislosti by měla být hned, jak pomine nouzová situace, zrušena přísná omezení vlastnictví a tržní omezení, jež měla zajistit dodávky strategických produktů a služeb během pandemie. Obecně lze říci, že opatření usnadňující oživení by mohla zefektivnit silnější a nepřetržitá koordinace mezi různými úrovněmi veřejné správy. Také je nezbytné zajistit, aby řídicí struktura, která již byla vytvořena zákony provádějícími směrnice o zadávání veřejných zakázek z roku 2014, mohla co nejdříve naplno fungovat, a mohlo tak být zaručeno efektivní využívání veřejných investic, jež mohou podpořit oživení. Práce na ucelené vnitrostátní strategii pro veřejné zakázky by měla být zintenzivněna, a sice v úzké spolupráci se zástupci všech úrovní veřejné správy (ústřední, regionální a místní) v rámci kooperačního výboru.

(27) Zatímco aktuální doporučení se zaměřují na řešení socioekonomických dopadů pandemie a na usnadnění hospodářského oživení, doporučení pro jednotlivé země z roku 2019, která Rada přijala dne 9. července 2019, se rovněž zabývala reformami, které jsou nezbytné pro řešení střednědobých a dlouhodobých strukturálních problémů. Daná doporučení jsou stále relevantní a během příštího ročního cyklu evropského semestru budou dále sledována. Uvedené platí i pro doporučení týkající se investičních hospodářských politik. Posledně zmiňovaná doporučení by měla být zohledněna při strategickém programování fondů politiky soudržnosti v období po roce 2020, mimo jiné i při přijímají zmírňujících opatření a strategií pro ukončování mimořádných opatření ve spojitosti s aktuální krizí.

(28) Včasné rozhodování v insolvenčních řízeních bude klíčové pro zajištění likvidity společností a efektivní přerozdělení zdrojů a také pro podporu podnikání a stability finančního sektoru. Je nezbytné zaručit, aby měl soudní systém kapacitu pro efektivní vyřizování insolvenčních řízení. Toto je obzvláště důležité, neboť současné pozastavení činnosti soudů a očekávaný nárůst sporů kvůli recesi způsobené pandemií, může už existující problémy dále zhoršit, a řízení by tak mohla být stále delší a množství nedořešených případů by mohlo stoupat.

(29) Evropský semestr poskytuje rámec pro průběžné koordinování hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti v Unii, které může přispět k udržitelné ekonomice. Členské státy ve svých národních programech reforem na rok 2020 bilancují pokrok, pokud jde o plnění cílů udržitelného rozvoje OSN. Zajistí-li Španělsko plné provedení níže uvedených doporučení, přispěje k pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje a ke společnému úsilí o konkurenceschopnou udržitelnost v Unii.

(30) Pro rychlé zotavení z hospodářského dopadu pandemie COVID-19 je zásadně důležitá úzká koordinace mezi ekonomikami v hospodářské a měnové unii. Jakožto členský stát, jehož měnou je euro, a s ohledem na politické pokyny Euroskupiny by mělo Španělsko zajistit, aby jeho politiky zůstaly v souladu s doporučeními pro eurozónu a byly i nadále koordinovány s politikami ostatních členských států eurozóny.

[8] SWD(2020) 508 final.

(31) V kontextu evropského semestru 2020 provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Španělska, kterou zveřejnila ve své zprávě o Španělsku pro rok 2020. Posoudila také program stability z roku 2020, národní program reforem na rok 2020 a opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Španělsku adresována v předchozích letech. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku ve Španělsku, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny Unie, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni Unie.

(32) Ve světle tohoto posouzení přezkoumala Rada program stability z roku 2020 a její stanovisko[9] je promítnuto zejména do níže uvedeného doporučení č. 1.

(33) Na základě hloubkového přezkumu Komise a tohoto posouzení přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2020 a program stability z roku 2020. Tato doporučení zohledňují potřebu řešit pandemii a usnadnit hospodářské oživení jako první nezbytný krok k tomu, aby bylo možné korigovat nerovnováhy. Doporučení přímo zaměřená na makroekonomické nerovnováhy, jež Komise zjistila podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011, jsou promítnuta do doporučení č. 1, 2 a 4,

DOPORUČUJE Španělsku v letech 2020 a 2021:

1. V souladu s obecnou únikovou doložkou přijmout veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a na zajištění udržitelnosti dluhu a současně zvýšit investice. Posílit odolnost a kapacitu zdravotnictví, pokud jde o zdravotnické pracovníky, klíčový zdravotnický materiál a infrastrukturu.

2. Podporovat zaměstnanost prostřednictvím opatření pro zachování pracovních míst, účinných náborových pobídek a rozvoje dovedností. Posílit ochranu v nezaměstnanosti, zejména pro pracovníky v nestandardním pracovním poměru. Zlepšit pokrytí a přiměřenost u systémů minimálního příjmu a rodinné podpory a zlepšit přístup k digitálnímu učení.

3. Zajistit efektivní provádění opatření, která mají poskytnout likviditu malým a středním podnikům a osobám samostatně výdělečně činným, včetně zabránění pozdním platbám. Předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, aby se napomohlo hospodářskému oživení. Zaměřit investice na ekologickou a digitální transformaci, zejména na podporu výzkumu a inovací, na čistou a účinnou výrobu a využívání energie, na energetickou infrastrukturu, na hospodaření s vodou a nakládání s odpady a na udržitelnou dopravu.

[9] Podle čl. 5 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

4. Zlepšit koordinaci mezi různými úrovněmi veřejné správy a posílit rámec pro zadávání veřejných zakázek, aby bylo účinně podporováno oživení.

V Bruselu dne

*Za Radu*
*předseda*